27. 9. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odměna v advokacii

Podle advokátního tarifu může být odměna stanovena jako smluvní nebo jako mimosmluvní (tarifní). Pokud se odměna advokáta za poskytnuté právní služby řídí smlouvou s klientem, potom jde o smluvní odměnu - její úroveň není předpisem limitována, záleží na konkrétní dohodě. Není-li odměna takto dohodou určena, řídí se ustanoveními advokátního tarifu.

Do občanského soudního řádu byl s účinností od 1. ledna 2001 zaveden nový režim náhrady nákladů řízení spočívajících v odměně kvalifikované právní zastoupení. Soudy neurčují náhradu odměny za zastupování advokátem (resp. notářem v rámci jeho oprávnění daným notářským řádem) jako dříve ve výši mimosmluvní odměny dle advokátního tarifu (vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., v platném znění), nýbrž podle sazeb stanovených novou vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb. (ve znění vyhlášky č. 49/2001 Sb.) paušálně pro řízení v jednom stupni. (Zanedbatelnou výjimkou zůstalo separované rozhodování o zaviněných a náhodných nákladech řízení, jakož i případy, kde to odůvodňují zvláštní okolnosti. Odměna za zastupování v civilních řízeních v jednom stupni, která byla zahájena před 1. 1. 2001, bude také ještě stanovena podle předchozí právní úpravy.) Nová úprava je v jednoduchých sporech výhodná pro oprávněné, naopak v řízeních komplikovaných a zdlouhavých pro povinné, protože skutečně zaplacené palmáre může převýšit soudem přiznanou náhradu odměny za právní zastoupení.
Podle advokátního tarifu může být odměna stanovena jako smluvní nebo jako mimosmluvní (tarifní). Pokud se odměna advokáta za poskytnuté právní služby řídí smlouvou s klientem, potom jde o smluvní odměnu - její úroveň není předpisem limitována, záleží na konkrétní dohodě. Není-li odměna takto dohodou určena, řídí se ustanoveními advokátního tarifu.

Smluvní odměna

Smluvní odměna spočívá v ujednání mezi advokátem a mandantem o částce, za níž bude mandatář právní službu poskytovat, anebo o způsobu jejího určení. Ujednání o smluvní odměně je buď součástí mandátní smlouvy, na jejímž základě se se právní služba poskytuje, anebo je dohodnuto samostatně. (Smluvní odměna může mít vzásadě dvě podoby. Při časové odměně se advokát a klient dohodnou na hodinové sazbě (ev. poplatku za jinou časovou jednotku), anebo si obě strany určí celkovou odměnu za vyřešení celého případu (její výše může být vyjádřena i podílem na hodnotě věci) a potom jde o paušální resp. podílovou odměnu.)

Mimosmluvní odměna

Výše mimosmluvní odměny se určí podle vyhláškou (advokátním tarifem) stanovené sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby určitého typu (vychází se z jeho tzv. tarifní hodnoty) a podle počtu úkonů, které advokát ve věci vykonal. Klient tedy platí za každý úkon právní služby, který právník v jeho věci učiní.
Soudem přiznávaná náhrada odměny (za zastupování účastníka advokátem) činí ve věcech, v nichž je předmětem řízení zaplacení peněžité částky do 10.000.000 Kč, zhruba šestinásobek sazby mimosmluvní odměny, odpovídá tedy 6 úkonům právní služby.
Pro řadu právních věcí, ať už penězi ocenitelných či nikoliv, určuje vyhláška č. 484/2000 Sb. náhradu odlišně. Kupříkladu odměna za jeden úkon činí 1000 Kč ve věcech:
1. ochrany osobnosti bez návrhu na náhradu nemajetkové újmy,
2. nájmů nebytových prostor, staveb a pozemků, nejde-li o peněžité plnění,

3. žalob nebo opravných prostředků ve správním soudnictví,
avšak paušální náhrada palmáre činí v 1. případě 6.200 Kč, ve 2. případě 3.800 Kč a ve 3. případě 3.500 Kč. Ve věcech ochrany osobnosti s návrhem na náhradu nemajetkové újmy odměna za jeden úkon činí 1500 Kč; paušální náhrada odměny za zastupování je stanovena částkou 12.500 Kč.

Zákonodárná iniciativa v důvodové zprávě k novele občanského soudního řádu vytkla dřívějšímu mechanismu určování náhrady palmáre složitost, jež činila soudům obtíže, vedoucí k přezkumu rozhodnutí o nákladech řízení v odvolacím procesu. Je otázkou, zda novelizovaná právní úprava přinese žádanou změnu. Strana, pro níž budou paušální sazby nevýhodné, se s poukazem na právními předpisy nedefinované a rovněž dosud nejudikované okolnosti případu může domáhat stanovení kompenzace odpovídající mimosmluvní odměně dle advokátního tarifu.

Richard W. FETTER (právník)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Účinky rozhodnutí o úpadku v praxi
- Nezpůsobilý poddodavatel ve veřejné zakázce: kdy může zadavatel zůstat nečinný?
- Kdy se z nesplaceného úvěru stane trestný čin? Úvěrový podvod v praxi
- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Pracovněprávní dokumenty a elektronický podpis – když certifikát vyprší dříve než archivační lhůta
- 10 otázek pro … Janu Andresovou
- Souhrn významných událostí ze světa práva
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Nové nařízení EU o obalech a obalových odpadech: kdo všechno může být výrobcem?
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Okamžité zrušení pracovního poměru vs. výpověď podle ust. § 52 písm. g) zákoníku práce